

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN STAJI

Hamit TİRYAKI

Em. İş Başmüfettişi, Avukat

tiryakidanismanlik@gmail.com

ÖZET

Üniversite öğrencilerinin bir kısmında staj zorunluluğu varken bir kısmında yoktur. Üniversite stajyer öğrencilerinin yine bir bölümü 2011 yılındaki Yasa değişikliğiyle 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamına alınarak ücret ödeme zorunluluğu getirilmişken diğerlerine böyle bir zorunluluk getirilmemiştir.

Anahtar kelimeler: Mesleki Eğitim Kanunu, stajyer, ücret.

1. GİRİŞ

Yaz dönemi bir noktada okulların tatil olması, stajyer öğrencilerin de çeşitli işyerlerinde çalışması demektir.

Ortaöğrenime devam ederken staj yapan öğrencilerin statüsü ve işverenlerin bu öğrencilere karşı yükümlülükleri konusunda bir tereddüt yokken aynı durum yükseköğrenime devam eden öğrenciler için söz konusu değildir. Bu makalemizde tereddütlü hususları açıklığa kavuşturmak istiyorum.

2. ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN STAJYERLİĞİ

Staj yapma zorunluluğu bulunan yüksekokul ya da üniversite öğrencileri önceleri 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında değildi. 3308 sayılı Kanun kapsamında olmayan bu öğrencilere işverenlerin ücret ödeme yükümlülüğü de bulunmamaktaydı.

2011 Yılında kabul edilen 6111 sayılı “Bazı Alacakların Yeniden Yapılandırılması ile Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu ve Diğer Bazı Kanun ve Kanun

Hükmündeki Kararnemelerde Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun”un 61 inci maddesi ile Mesleki Eğitim Kanununun 3 üncü maddesindeki “Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumları” yeniden tanımlanmıştır. Yapılan değişiklikle mesleki ve teknik eğitim veren liseler ibaresinden sonra gelmek üzere teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları ibaresi metne işlenmiştir. Bu değişikliğe bağlı olarak 25.02.2011 tarihinden itibaren mesleki ve teknik eğitim veren liselerin yanı sıra yükseköğretim öğrencilerinden staj yapanlar hakkında da 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu’nu hükümleri uygulanmaya başlanmıştır.

2.1. Zorunlu Staj Kapsamında Olmayan Öğrenciler

Kimi üniversite öğrencilerinin zorunlu stajları bulunmamaktadır. Bazen de zorunlu staj dönemi sonrasında da öğrenciler çalıştırılmaya devam etmektedir.

Zorunlu staj şartı dışında, fakültede/yüksekokulda öğrenimi devam eden bir öğrenciyi işverenler stajyer çalıştıramazlar. Bu öğrencilerin de diğer çalışanlar gibi sigortalı yapılması ve aynı prim oranları üzerinden SGK’ya bildirilmesi zorunludur.

Mesleki ve teknik eğitim yapan yüksek öğretim grubundaki öğrenciler 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa tabi oldukları için %5’den az olmayacak şekilde belirlenen kontenjanlarından düşülür. 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa tabi olmayan üniversite öğrencileri ise staj yaptıklarında, stajyer kontenjanlarından düşülmeyeceği, zira belirlenen kontenjanların 3308 sayılı Kanun kapsamındaki stajyerler için getirildiği, değerlendirilmektedir.

2.2. Stajyer Çalıştırma Zorunluluğu Olmayan İşyerleri

10 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler, çalıştırdıkları personel sayısının yüzde %5’inden az olmamak üzere mesleki ve teknik eğitim okul ve kurumu öğrencilerine staj eğitimi yaptırır. Ancak bu 10’dan az personel çalıştıran işletmelerin stajyer çalıştıramayacağı anlamına gelmemektedir.

10 ve daha fazla personel çalıştıran işletmeler için ise stajyer öğrenci çalıştırmak bir zorunluluktur. Staj kapsamına alınan ancak, beceri eğitimi yaptırmayan işletmeler, beceri eğitimi yaptırması gereken her öğrenci için eğitim süresince her ay asgari ücretin net tutarının 1/3’ü nispetinde, yirmi ve daha fazla personel çalıştırılması halinde 2/3’ü nispetinde saymanlık hesabına para yatırmakla yükümlü tutulmuştur.

2.3. Stajyerlere Ödenecek Ücret

Mesleki eğitim gören üniversiteli stajyer öğrencilere, ödenecek ücret, düzenlenecek sözleşme ile tespit edilir. Ancak, işletmelerde mesleki eğitim gören öğrenciler ile mesleki ve teknik ortaöğretim öğrencilerine ödenecek ücret, işyerinde 20 ve üzerinde personel çalışıyor ise asgari ücretin net tutarının %30 undan, yirmiden az personel çalışıyor ise % 15' inden daha az olamazdı. Ancak, 3308 sayılı Kanuna eklenen geçici 12 nci maddeye göre, 9 Aralık 2016 tarihinden itibaren 2016-2017 eğitim öğretim dönemi sonuna kadar stajyerlere çalışan sayısına bağlı olmaksızın asgari ücretin net tutarının yüzde 30'undan az ödeme yapılmayacaktır.

Staj dönemini tamamlamalarına rağmen işçi gibi çalışmak suretiyle işyerleriyle ilgileri devam edenlerle işveren arasında iş sözleşmesinin mevcut olduğu tartışmasıdır¹. Uygulamada, genellikle yaz aylarında öğretim yönetmeliklerinde staj zorunluluğu olmayan üniversite ve yüksekokul öğrencilerinin veya staj zorunluluğu olmakla birlikte staj süresi ve programı dışında kalan bazı öğrencilerin işçi gibi çalıştırıldıkları görülmektedir. Bu durumdakilerin işverenle olan ilişkileri iş sözleşmesi olarak nitelendirileceğinden, iş ve sosyal sigorta mevzuatı kapsamında sayılacaklardır. Ancak, sosyal sigortalılık haklarından yararlanmada, zorunlu staja tabi olanlara 5510 sayılı Kanunun sadece iş kazası ve meslek hastalığı hükmünün, bu program dışındakilere ise tüm sigorta kollarına ait hükümlerin uygulanması gerekir².

3308 sayılı Kanun kapsamı dışında kalan stajyer öğrenciye, fakültesi tarafından staj yaptırılması uygun görülse dahi, bu öğrencilere staj yaptıklarından dolayı ücret ödemesi zorunlu değildir. Ancak işverenler isterlerse bu nitelikteki stajyerlere de ücret ödeyebilir.

2.4. Stajyerlere Ödenecek Ücret Konusundaki Teşvik

2016/Aralık ayında kabul edilen 6764 sayılı Kanunla, staj yapan öğrencilere ödenecek ücretlere devlet katkısı getirilmiştir.

Destek kapsamında, stajyer öğrencilere ödenebilecek en az ücretin 20'den az çalışanı olan işletmeler için üçte ikisi, 20 ve üzerinde çalışanı olan işletmeler için üçte biri 4447 sayılı İşsizlik Sigortası Kanunu kapsamında devlet katkısı olarak ödenecektir. Düzenleme gereğince, staj yapan öğrencilerin sözleşmede belirlenen ücreti her ayın 10'uncu gününe kadar işletmeler tarafından öğrencinin banka hesabına ödenecek, işveren tarafından ödenen devlet katkısı tutarı ise ayın 25'ine kadar işletmenin hesabına yatırılacaktır. Bu şekilde, öğrencilere ödenecek ücretlerin bir kısmı devlet katkısı olarak İşsizlik Sigortası Fonundan, sözleşmede kararlaştırılan ücretin kalan kısmı ise staj görülen işletme tarafından karşılanmış olacaktır.

¹ Hamdi MOLLAMAHMUTOĞLU, İş Hukuku, Ankara 2008, s. 153.

² Nuri ÇELİK, İş Hukuku Dersleri, İstanbul 2011, s. 40.

2016-2017 öğretim yılına özgü olarak verilen stajyer desteğinin süresi 18 Eylül itibariyle sona ermişti. 20.10.2017 tarih ve 30216 Sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2017/10834 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla stajyer desteğinin 2017-2018 eğitim-öğretim yılı sonuna kadar uygulanmasına karar verilmiştir. Böylece stajyer desteği 1 yıl süre ile uzatılmış oldu.

2017 yılında yirmiden fazla personeli olan işyerleri için destek tutarı 127.08 TL, yirmiden az personeli olan işyerleri için destek tutarı 254.15 TL olmuştur. 2018 yılında bu destek miktarları sırasıyla 145,09 TL ve 290,18 TL olarak hesaplanmaktadır.

2.5. 3308 sayılı Kanun Kapsamındaki Yükseköğretim Kurumları

6111 sayılı Kanunla mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumlarındaki öğrenciler de 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanununa tabi olmuşlardır. Stajı dolayısıyla ücret ödenmesi gereken mesleki ve teknik eğitim yapan programların hangileri olduğu hususu tartışmalıdır.

Bu konuda Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı 19.11.2012 tarihli ve 7431 sayılı yazısında açıklık getirmiştir. Yazı ve 4 sayfalık ekine bu linkten <http://www.bodto.org.tr/images/other/yok.pdf> ulaşabilirsiniz. Yazı eklerinde belirtilen bu yüksekokul ve fakülteler örneğin: bilgi ve belge yönetimi, çocuk gelişimi, ebelik, fizyoterapi ve rehabilitasyon, grafik, otel yöneticiliği, takı tasarımı, turizm işletmeciliği, zootekni...vs. Tüm mühendislik programları 3308 sayılı Kanun kapsamındadır. Muhasebe, kamu yönetimi, işletme, hukuk ...vs. mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim kurumları arasında gösterilmemiştir.

3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında olmayan bu öğrenciler, üniversitelerin Önlisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğine dayanılarak hazırlanan “staj yönergelerine” göre stajlarını yapmaktadırlar. Bu yönetmelik ve yönergelerde ya da başka bir düzenlemede işyerleri için staj zorunluluğunu içeren bir hüküm yer almamaktadır.

Kısaca üniversite öğrencilerini ikiye ayırmak, mesleki ve teknik eğitim yapan yükseköğretim grubundaki öğrenciler için staj yaptırmak zorunludur. Diğer üniversite öğrencilerini işyerinde staj yaptıрма yükümlülüğü bulunmamaktadır.

2.6. Zorunlu Uygulamalı Eğitim

2017 yılında kabul edilen 7033 sayılı Sanayinin Geliştirilmesi Ve Üretimin Desteklenmesi Amacıyla Bazı Kanun Ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik

Yapılmasına Dair Kanununun 19 uncu maddesiyle 2547 sayılı Yüksek Öğretim Kanununa bir madde eklenmiştir. Bu yasal değişiklikle birlikte “zorunlu uygulamalı eğitim” kavramı çalışma hayatımıza girmiştir.

Bu eğitim kapsamında olanlar sınırlıdır. Öncelikle devlet üniversitelerinde okuyanlar bu kapsamdadır. Fen ve mühendislik fakültelerinde³ lisans düzeyinde öğrenim görenler son sınıftayken bir yarı yıl boyunca bu eğitime katılacaklardır.

Bu zorunlu eğitim, özel sektör işletmelerinde, teknoparklarda, araştırma altyapılarında, Ar-Ge merkezlerinde ya da sanayi kuruluşlarında yapılacaktır.

Zorunlu uygulamalı eğitim süresince öğrencilere ödenecek ücretler İşsizlik Sigortası Fonundan karşılanacaktır.

Öğrencilere ödenecek ücret, asgari ücretin net tutarının %35'i kadar olacaktır.

Öğrencilerin uygulamalı eğitim süresince sigorta primleri, asgari ücretin yüzde ellisi üzerinden, yükseköğretim kurumlarının bağlı olduğu üniversitelerin bütçesine konulan ödenekten ödenecektir.

3. SONUÇ

Üniversite öğrencilerinin stajı konusunda birden fazla düzenleme vardır. Tüm üniversite öğrencileri için staj zorunluluğu bulunmamakta, bazı zorunlu staj uygulamaları ise 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında yapılmamaktadır.

Mesleki Eğitim Kanunu kapsamında üniversite öğrencilerinin yapacakları stajda alacakları ücret en az net asgari ücretin %30 kadar olacaktır. Stajyerlere ödenecek ücretlerin (çalışan sayısına bağlı olarak) 145,09 TL ya da 290,18 TL'lik kısmı İşsizlik Sigortası Fonundan işletmelere geri verilecektir.

KAYNAKÇA

- 4857 sayılı İş Kanunu.
- 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu.
- Hamdi MOLLAMAHMUTOĞLU, İş Hukuku, Ankara 2008.
- Nuri ÇELİK, İş Hukuku Dersleri, İstanbul 2011.

---

³ Matematik, biyoloji, kimya ve fizik programları ile mühendislik unvanı veren programlar.